

då en inskrift av följande uppbyggnad *Salin gerþi ku(m)bl eftir AfaSalmund, faþur sin*. Det vid den andra stenen i Värneslätt, Sm 143, funna fragmentet med runorna **af**, som Svalander underrättat Lindquist om och vilket skulle kunna bestyrka Lindquists hypotes om Afa-Salmund, är av grönsten liksom Sm 143 och kan givetvis ej härröra från Sm 142. Se Sm 143.

143. Värneslätt. Mellby sn.

Pl. 93.

Litteratur: C. G. Nilsson: Brev till A. Friberg den 17/8 och 20/9 1928 (NSmArk); A. Friberg: Skrivelse till Riksantikvarien den 28/8, 23/9, 10/10 och 28/10 1928 (ATA), Riksantikvarien till Friberg den 28/8, 25/9, 25/10, 16/11 och 3/12 1928 (NSmArk); Friberg: Brev till Emanuel Karlsson i Värneslätt den 28/9 1928 och den 23/5 1929, E. Karlsson till Friberg den 25/10 1928 (NSmArk); Riksantikvarien: Meddelande till E. Karlsson den 25/10 1928 (avskrift i NSmArk); E. Floderus: Skrivelse till Riksantikvarien den 15/11 1929 (ATA); Hvetlandaposten den 19/11 1929; Smålands Allehanda den 12/12 1929; E. Lönnberg: Skrivelse till Riksantikvarien den 26/8 1939 (ATA); L. Pehrson: Inventeringsuppgift 1940 (ATA); I. Lindquist: Skrivelse till Riksantikvarien den 22-24/4 1949 (ATA); F. Svalander: Brev till R. Kinander den 21/9 1949; S. B. F. Jansson: Brev till R. Kinander den 29/10 1949.

Äldre avbildningar: C. G. Nilsson: foto 1928 (NSmArk och ATA); Friberg: fotos 1928 (NSmArk och ATA); Floderus: fotos och kartsnitt 1929, fotos 1931 (ATA); Lönnberg: fotos 1939 (ATA); Svalander: fotos och blyertsskiss 1949 (Svalanders samlingar).

Stenen står rest på fyndplatsen i en åker 300 m V om landsvägen Mellby-Vetlanda och ca 300 m S om den vid samma landsväg stående Sm 142.

Genom brev från C. G. Nilsson i Skede den 17 aug. 1928 underrättades A. Friberg om fyndet av runstenen, vilken länge varit känd av gårdens ägare, E. Karlsson i Värneslätt. Nilsson fick reda på dess förekomst vid ett besök på platsen den 15/8. Stenen stod på kant i åkern. Under jordbruksarbete har den blivit utsatt för åverkan, och inskriften har även skadats genom vittring. Vid ena kanten var ett stycke avslaget liksom vid toppen.

År 1939 hittade bankkamrer L. Pehrson i Eksjö vid runstenen ett fragment med två runor på (E. Lönnberg: Skrivelse till Riksantikvarien den 26/8 1939) »Det återfunna fragmentet tillhör otvivelaktigt runstenen». Denna är enligt Lönnbergs bestämning »av mjuk grönsten, finkornig spröd och med mycket typisk mineral-kornstorlek». Då det var fara värt, att det nyfunna fragmentet skulle förkomma, tog Lönnberg in det till museet i Jönköping, där jag har undersökt det. Det har förvarats i museet och ej varit till hands vid undersökningarna ute i fältet. Då fragmentet innehåller runorna **af** och på stenen i övre högra hörnet står **- - R**, antog jag, att det avslagna stycket hörde hemma framför **- - R** och tillsammans med dessa runor bildade ordet **aftir** men hade inte själv haft tillfälle att pröva, huruvida passning fanns mellan fragmentet och stenen. Senare ha landsantikvarie G. Svahnström och Riksantikvariens ombud F. Svalander försökt foga in stycket, varefter Svalander meddelat, att stycket ur yttre synpunkt passar väl in, men att det blir ett påfallande stort avstånd mellan **af** och **- - R**. Härom uttalar sig S. B. F. Jansson: »Trots det stora avståndet mellan **f** på fragmentet och **- - R** på stenen är det nämligen ingen tvekan om att fragmentet har suttit i toppen. Passningen är, såvitt jag kan bedöma, alldeles ofrånkomlig.»

Stenen är av intresse genom sin placering vid en forntida väg, som alltjämt avtecknar sig i terrängen. Lönnberg lämnade efter en besiktning på platsen 1939 följande beskrivning: »Vägens riktning är ungefär SV-NO, alltså mot kyrkan. I åkern synes vägen som en 1,5-2 m bred sänka intill 0,4 m djup. Över sankmarken framgår vägen som en 3-5 m bred stenläggning med större stenar i kanten (diam. intill 0,5-0,7 m) och mindre stenar mellan. Total längd c:a 27 m. Bron — eller vägbanken — är nu bevuxen med enstaka tallar, björk, al m.fl. mindre lövträd. Sankmarken är nu utdikad och odlad. SV om åkern vidtager blockrik, torrare moränmark (hagmark), där även vägen kan följas.»

Grönsten. Stenen är 110 cm hög över marken, 73 cm bred på det bredaste stället. Runorna äro ca 10 cm höga.

Inskrift:

keirmu . . . r : let × k . . . ra × kuml aftir : - - þk - - r : faþur × sin : kuþ : hialbi : ont : hans :
 1 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Geirmundr lét g(e)ra kumbl eptir . . . -geir, foður sinn. Guð hiálpi ondu hans.

Germund lät göra vården efter . . . -ger, sin fader. Gud hjälpe hans ande.

Till läsningen: 5 **m** är skadat i sin övre del. Runan 6 är **u**; svaga spår synas av **bst**, vars karakteristiska form säkerställer läsningen **u**. Av runan 7 synes **hst**. Här har tydligen stått **keirmutr**, i vilket **t** är helt försvunnet. I det följande 8–10 **let** äro topparna till såväl **l** som **t** avslagna, varigenom bistavarna gått förlorade. Den runa, som följt efter 11 **k**, är helt försvunnen. Av 18 **a**, som står på den avslagna och återfunna toppen, har nedre delen gått förlorad genom en avstötning. Ovanför randen till denna syns en svag fåra, som är lämningar av en **a**-bst. Det långa avståndet mellan 19 **f** och 20 **t** i **aftir** har förmodligen berott på förhållanden i stenens yta, vilken nu är förstörd genom en avstötning längs med kanten. Av runorna 20–21 är endast nedre delen kvar. Efter 18–22 **aftir** följer ett starkt skadat parti, där jag som säkert ristade noterat sex huvudstavar, följda av ett **r**, runan 29. Kring staven 23 är det starkt vittrat i stenens yta, inga spår av bistavar. Ej heller till runan 24 kunna några bistavar spåras. Till höger om staven 25 kan man iakttaga en fåra liknande en **p**-bst (ej imålad), och till höger om staven 26 finnes en fåra av samma form och på samma plats som en **k**-bst. Den utgöres av en spricka i stenen i vilken en **k**-bst kanske befinner sig. Det förefaller sannolikt, att namnet slutat på **kaír** eller **keir**. På 30 **f** är det svårt att finna några säkra spår av **hst**.

I. Lindquist, som kände till toppfragmentets inskrift utan att ha sett det, har fogat in detta i texten på Sm 142 och därigenom fått fram ett namn *AfaSalmund*. Detta *Afa* har han sedan velat återfinna i den föreliggande inskriften, där han menar, att texten skulle vara »*Geirmunder lét giara kumbl eftir Af(afr)iþgeirr, faþur sin. Guð hialbi ondu hans*». Se Sm 142.

Angående namnet *Geirmundr* se Sm 129.